

"TA'LIM TIZIMIGA YANGICHA YONDASHUV"

Maqola yozuvchisi: G'afforova Feruza Farhod qizi.

Turon Zarmed Universiteti Ta'lim turi: Bakalavr.

Ilmiy rahbari: Abdullaeva Nilufar Baxridin qizi.

Anotatsiya: Ta'lim tizimiga yangicha yondashuv va ta'limga etibor berish, oliy ta'lim tizimini isloh qilish, ustuvor yo'nalishlarini aks qilish, ta'lim sifatini oshirish, mutaxassislari tayyorlashda e'tibor berish va yoshlarni qo'llab quvatlash.

Kalit so'zlar: Ta'lim, ustuvor tizim, tarbiya, qonun, farmon, milliy dastur, istiqbollari, mutaxassislik, mustaqillik, zamonaviy, kadrlar, individual ta'lim.

Abstract: A new approach to the education system and attention to education, reforming the higher education system, reflecting its priorities, improving the quality of education, paying attention to the training of specialists and supporting young people.

Key words: Education, priority system, education, law, decree, national program, prospects, specialization, independence, modern, personnel, individual education.

**Taraqqiyotning tamal toshi ham,
mamlakatni qudratli, millatni buyuk qiladigan
kuch ham- ilm-fan, ta'lim va tarbiyadir**

Shavkat Mirziyoyev.

Kirish: Ta'lim – bilim berish, malaka va ko'nikmalar hosil qilish jarayoni kirishini hayotga va mehnatga tayyorlanishning asosiy vositasi. Ta'lim jarayonida ma'lumot olinadi va tarbiya amalga oshiriladi. Ta'lim tor ma'noda o'qitish tushunchasini anglatadi. Lekin u faqat turli tipdagi o'quv yurtlarida o'qitish jarayonini emas, oila, ishlab chiqarish va boshqa sohalarda ma'lumot berish jarayonini ham bildiradi. Shu bilan bir qatorda talim to'g'risida bir qator qonunlar ham bor, ya'ni jinsi,

irqi, millati, tili, dini ijtimoiy kelib chiqishi, e'tiqodi, shaxsiy va ijtimoiy mavqeidan qat'iy nazar har kimga ta'lim olish uchun teng huquqlar kafotlanadi.

Tarixiy taraqqiyotning so'nggi o'n yilligi mobaynida O'zbekistonda sodir bo'layotgan o'zgarishlar ta'lim tizimiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Ma'lumki, ta'lim tizimining istiqbollari, o'sib kelayotgan avlodning tarbiyalash va o'qitish maqsadlarining yo'nalishlari "Ta'lim to'g'risida"gi qonun va "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi"da aniq belgilab berilgan. Dasturda ta'lim-tarbiya maqsadlari bilan bir qatorda, jamiyatning axborot va yangi ta'lim texnologiyalarini rivojlanishini sharoitlarda kasbiy–mutaxassislik sohasida o'sishini hamda kasbiy bilimdon, yuksak malakali mutaxassislarni tayyorlashni ta'minlash zarurligi ta'kidlab o'tilgan. Mustaqillik yillarida ta'lim va tarbiya tizimiga davlat siyosatining asosiy ustuvor yo'nalishi darajasiga ko'tarilgani natijasida mamlakatimizda noyob uzluksiz ta'lim tizimi barpo etilmoqda. Biz shunday sharoitda zamonaviy teran fikrlaydigan intellektual va madaniy-estetik qadriyatlarga o'zining mukammal bilimi va tajribasi nuqtai nazarida yondasha oladigan barkamol avlodni tarbiyalashni bosh maqsadimiz deb bilar ekanmiz, buning mas'ulyatini astoydil his qilish bizning oldimizda turgan murakkab hamda o'z o'rnida sharaflı vazifa ekanligini unutmasligimiz talab etiladi. Ta'lim sifatini o'zgartirish sohasida dastur ta'lim muassasalarining turli-tuman shakllari va turli ta'limning barcha bosqichlarda to'laqonli sifatli ta'lim, ta'lim jarayonini individuallashtirish uchun sharoitlarni kafotlavchi demokratik ta'lim tizimi yaratishni ko'zda tutadi. Aynan mana shu yerda inson, fuqaro, mutaxassisning shaxsi shakllanishi va rivojlanishi sodir bo'ladi. Bu haqida dastur ham rejalashtirildi. Dasturda ta'lim-tarbiya maqsadlari bilan bir qatorda, jamiyatning axborot va yangi ta'lim texnologiyalarining rivojlanishi sharoitlarda kasbiy mutaxassislik sohasida o'sishi hamda kasbiy bilimdon, yuksak malakali mutaxassislarni tayyorlashni ta'minlash zarurligi ta'kidlab o'tilgan. Zamonaviy ta'lim siyosatida shaxsning har tomonlama barkamol rivojlantirishi, uning ma'naviy takomillashuvi, xususan yoshlarning qiziqishlariga e'tibor qaratish va ta'lim sifatini oshirish uchun jumladan, shaxsni shakllantirish va uning manfaatlarini ko'zlovchi zarur sharoitlar yaratilmoqda. Shu bilan bir qatorda ta'lim tizimiga yangicha o'zgartirishlar kiritildi. Shu sababli

Vazirlar mahkamasining “Oliy ta’lim muassasalari pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to’g’risida” 2012 yil 26 sentabrdagi 278-son qaroriga o’zgartirishlar va qo’shimcha kiritildi (O’zbekiston Respublikasi Prezidentining “Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o’zbek tili va adabiyoti universitetini tashkil etish to’g’risida” 2016 yil 13 maydagi PF-4797-son farmoni).

Xulosa: xulosa qilib aytganda, yoshlar uchun ajratilayotgan shart-sharoitlardan to’g’ri foydalanishlari kerak. Yurimizda ko’plab xususiy universitetlar, maktablar, maktabgacha ta’lim muassasalari ishga tushirilmoqda. Ta’lim sifati so’nggi 5 yil mobaynida ancha oshdi. 2021 yilda “El-yurt umidi” jamg’armasi orqali yetakchi xorijiy OTMLar ga magistratura va doktoranturaga o’qishga yuboriladigan yoshlar soni 5 barobarga oshirildi. 2021 yilda ilm-fan sohasida oliygohlar va ilmiy tashkilotlardagi doktorantlar soni 2017 yilga nisbatan 3 barobarga oshirildi (4,5 ming nafarga yetadi) ilmiy unvonlar va darajalar berish vakolati oliygohlarning ilmiy kengashiga o’tkaziladi. Bilim saviyasi anchaga ortdi va mamlakatimizda kadrlarni eng yaxshi tayyorlov bilan boshqa mamlakatlarda o’qib kelishlari shart emas, balki eng yaxshi kadrlar o’zimizda ta’lim olishyapti. Bu borada prezidentimizning shunday gaplarini keltirsak mubolag’a bo’lmaydi: “Farzandlarimiz maktabdan qanchalik bilimli bo’lib chiqsa yuqori texnologiyalarga asoslangan iqtisodiyot tarmoqlari shuncha tez rivojlanadi ko’plab ijtimoiy muammolarni yechish imkoni tug’iladi. Shunday ekan yangi O’zbekiston ostonasi maktabdan boshlanadi, o’ylaymanki butun halqimiz bu fikrini qo’llab-quvvatlaydi. Xalqimizning ertasining qanday bo’lishi, farzandlarimizning bugun qanday ta’lim-tarbiya olishlariga bog’liq”.

Foydalanilgan adabiyotlar ro’yxati:

1. O’zbekiston Respublikasi Konsitutsiyasi.VII bob Shaxsiy huquq va erkinliklar. 31-modda.

2. Yangi O'zbekiston. Jurnal Ta'lim tizimiga yangicha yondashuv 3-bet
3. Paxtakor29.uz "Paxtakor" gazetasi 12-son 2-bet
4. LEX.UZ O'R.Pirizidentining farmoni Mutaxassislarni xotirjam tayyorlash va vatandoshlar bilan muloqot qilish bo'yicha "El-yurt umidi" jamg'armasi to'g'risidagi nizom 1-bob, umumiy qoidalar.
5. LEX.UZ 244- son O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami 2016 –yil, 31-son, 374-modda.